

7/36025
GK 78

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2014-610.01-13/1574/2791
Konu : Yazılı soru önergesi

01/07/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 06/01/2014 tarihli ve 43452547-120.07-157913 sayılı yazı,
b) 06/02/2014 tarihli ve 96/182 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Balıkesir Milletvekili Ayşe Nedret Akova tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/36025 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAG
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2014-610.01-13/1575/2792
Konu : Yazılı soru önergesi

01/07/2014

Sayın Ayşe Nedret AKOVA
Balıkesir Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/36025 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun "Mahkemelerin kuruluşu " kenar başlıklı 25. maddesinde,

"Çocuk mahkemesi, tek hâkimden oluşur. Bu mahkemeler her il merkezinde kurulur. Ayrıca, bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak belirlenen ilçelerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak kurulabilir. İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde çocuk mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. Çocuk mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz. Mahkemelerin bulunduğu yerlerdeki Cumhuriyet savcıları, çocuk mahkemeleri kararlarına karşı kanun yoluna başvurabilirler.

Çocuk ağır ceza mahkemelerinde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur ve mahkeme bir başkan ve iki üye ile toplanır. Bu mahkemeler bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak belirlenen yerlerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak kurulur. İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde çocuk ağır ceza mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır.",

Hükmüne yer verildiği malumdur.

II- Bilindiği üzere, uluslararası belgelerde, suça sürüklenen çocukların yetişkinler gibi yargılanmaları ve cezalandırılmaları, onları suç ve benzeri risklerden koruyamadığı gibi, daha fazla riske açık hâle getirdiği gerçeğinden hareketle, çocuklara özgü kanun, usul ve makamların oluşturulması gerektiği bildirilmektedir.

Korunma ihtiyacı olan çocuklar hakkında alınacak tedbirler ile suça sürüklenen çocuklar hakkında uygulanacak güvenlik tedbirlerinin usûl ve esaslarına, çocuk mahkemelerinin kuruluş, görev ve yetkilerine ilişkin hükümleri kapsayan 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu 15/07/2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Kanunun "Temel ilkeler" kenar başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, çocuklar hakkında özgürlüğü kısıtlayıcı tedbirler ile hapis cezasına en son çare olarak başvurulması ilkesinin gözetileceği hükmü yer almaktadır.

5395 sayılı Kanunda, gözaltına alınan çocukların, kolluğun çocuk biriminde tutulacağına ve çocuk biriminin olmadığı yerlerde çocukların yetişkinlerden ayrı bir yerde tutulacağına, onbeş yaşını doldurmamış çocuklar hakkında üst sınırı beş yılı aşmayan hapis cezasını gerektiren fiillerinden dolayı tutuklama kararı verilemeyeceğine, çocukların

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

yetişkinlerle birlikte suç işlemesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturma ayrı yürütüleceğine, çocuklara zincir, kelepçe ve benzeri aletler takılamayacağına ve kolluğun çocuk birimince, korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocuklar hakkında işleme başlandığında durumu, çocuğun veli veya vasisine veya çocuğun bakımını üstlenen kimseye, baroya ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna, çocuk resmî bir kurumda kalıyorsa ayrıca kurum temsilcisine bildireceğine dair hükümler bulunmaktadır.

Diğer yandan, yine aynı Kanunun 20. maddesine göre, suç işleyen çocuklar hakkında uygulanacak adli kontrol tedbiri çeşidi, büyüklerden daha fazla olup, Kanuna göre çocuğu ceza adaleti sistemi dışına çıkarmaya yönelik önlemler olarak kamu davasının açılmasının ertelenmesi ve hükmün açıklanmasının geri bırakılması müesseseleri çocuklar bakımından daha geniş uygulanmaktadır.

III- 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 11. maddesinin ikinci fıkrasında "Oniki-onsekiz yaş grubu çocuklar, cinsiyetleri ve fizikî gelişim durumları göz önüne alınarak bu kurumların ayrı ayrı bölümlerinde barındırılırlar." ifadesine yer verilmiş olup, buna göre suçları sabit olmayan çocuklar, itham edilen suça göre değil gelişim dönemi özelliklerine göre eğitim iyileştirme çalışmalarına dahil edilmekte, durumlarına uygun odalara yerleştirilmektedir.

5275 sayılı Kanunun "Adli para cezasının infazı" kenar başlıklı 106. maddesinin dördüncü fıkrasında ise, çocuklar hakkında hükmedilen adli para cezasının ödenmemesi hâlinde bu cezanın hapse çevrilemeyeceği ve adli para cezasının tahsili için ilâmın ilgili Cumhuriyet başsavcılığına mahallin en büyük mal memuruna gönderileceği düzenlemiştir.

Bu makamlarca da 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanuna göre kalan adli para cezası tahsil edilmesine çalışılmaktadır.

IV- Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ile yapılan yazışmaya verilen cevapta; Kurulun 24/09/2009 tarihli ve 74 sayılı kararı doğrultusunda yeni bir çocuk ağır ceza mahkemesi kurulması için yıl içinde 400, çocuk mahkemesi kurulması için yıl içinde 800 adet dosya gelmesinin esas alınmakta olduğu, her yıl yapılan mahkeme kurma ve kaldırma çalışmaları sırasında yıl içinde gelen dava dosya sayıları gözetilerek yeni çocuk ağır ceza mahkemesi ve çocuk mahkemesi kurulması gerekip gerekmediği hususunun değerlendirildiği; ayrıca 2014 yılı için bu yönde ilave mahkeme kurulmasına ilişkin çalışmaların Genel Sekterlik tarafından sürdürüldüğü bildirilmiştir.

V- Bakanlığımız kayıtlarının inlenmesinden,

A) Çocuk Koruma Kanununun etkin bir şekilde uygulanmasını ve çocukların adil yargılama, çocuk adalet sisteminde etkin sektörler arası işbirliği ve özgürlüklerinden yoksun bırakılan çocuklara sağlanan yüksek standartlara uygun hizmetler yoluyla yasa çerçevesinde çocukların bütün haklarının tam olarak yaşama geçirilmesinin sağlanması amacıyla, 2012-2014 yılları arasında Avrupa Birliğinin malî UNICEF teknik desteğinde Bakanlığımız koordinatörlüğünde "Çocuklar İçin Adalet Projesi"nin yürütüldüğü,

Çocuk Adalet Sisteminde çalışan 850 hâkim, Cumhuriyet savcısı ve sosyal çalışmacıya çocuk adalet sistemine ilişkin eğitim verilmesinin planlandığı,

Eğitimlerin kalıcı olmasını sağlamak, proje sonrasında sistematik olarak yürütülmesine katkıda bulunmak ve sonuçlarının sürdürülebilirliğini temin etmek açısından proje kapsamında gerek hâkim ve Cumhuriyet savcıları, gerekse sosyal çalışmacılardan gönüllü olanlar arasından "eğitici" olarak belirlenen 44 hâkim ve Cumhuriyet savcısına 2013

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

yılı içinde, uzmanlar tarafından gerekli eğitimlerin verildiği,

Gerek eğitimcilerin eğitimlerinde ve gerekse bu kişilerin verecekleri eğitimlerde kullanılmak üzere hâkim ve savcılar ile sosyal çalışmacılara yönelik olarak el kitapları hazırlandığı, sosyal çalışmacıların hâkim ve savcılarla birlikte eğitime tabi tutulduğu,

Söz konusu eğitimlerin ilkinin 04-06 Aralık 2013 tarihleri arasında 22 hâkim ve Cumhuriyet savcısının katılımıyla yapıldığı, diğer gruplara katılacak hâkim ve Cumhuriyet savcılarının, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından eğitim tarihlerinden önce ayrıca belirleneceği,

"Türkiye'de Çocuklar İçin Adalet Projesi"nin Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü koordinasyonunda, Bilgi İşlem, Teknik İşler ve İdari Mali İşler Daireleri ile Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ve Türkiye Adalet Akademisi ortaklığında yürütülen "1.4. Numaralı" aktivitesinde, suç mağduru çocukların adalete erişimine yönelik usul kurallarının basitleştirildiği ve ikincil mağduriyetin önlenmesine yönelik kurumsal kapasitenin güçlendirildiği,

Bununla birlikte, adliyelere çocuk görüşme odalarının kurulmasının ve bu odaların standartlarının oluşturulmasının plânlanmış olduğu, bu bağlamda Sincan Adliyesinde ulusal ve uluslararası danışmanların raporlarında belirttiği standartlar göz önüne alınarak 3 kısımdan oluşan çocuk görüşme odası kurulduğu, bu odaların birincisinin, ifade ve beyan verecek çocuklardan suça sürüklenen mağdur ve tanıkların beklediği bekleme odası, ikincisinin, adli görüşmecisi ve çocuğun görüştüğü görüşme odası, üçüncüsünün ise, video konferans sistemi ile SEGBİS kurulu olan ve Cumhuriyet savcısı, avukat ve çocuğun ailesinin görüşmeyi izlediği teknik oda olarak düzenlendiği,

Ayrıca, 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun ve 5395 sayılı Kanun kapsamında aile, çocuk ve çocuk ağır ceza mahkemeleri emrinde istihdam edilmek üzere çok sayıda psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı atandığı,

B) Adalet Bakanlığı Stratejik Plânında Yargının etkinlik ve verimliliğinin artırılması ile yargılamaların makul sürede sonuçlandırılması amacıyla düzenlemeler yapmanın, amaçlar arasında sayıldığı, bu amacı geliştirmeye yönelik konulan hedeflerin birinin de "2014 yılı sonuna kadar yargıda uzmanlık faaliyetlerinin geliştirilmesi kapsamında ihtisas mahkemelerinin yaygınlaştırılması" olduğu, plânın başlangıç yılı olan 2008 yılı baz alındığında 12 olan çocuk ağır ceza mahkemesi sayısının 18'e, 68 olan çocuk mahkemesi sayısının da 96'ya çıkarıldığı,

Anlaşılmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAĞ
Bakan